

людини. Базові матеріали. Застосування практики. — К.: Український центр правничих студій, 2003. — С. 410—411.

8. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства: монографія / [Комаров В.В. та ін.]; за заг. ред. В. В. Комарова. — Х.: Харків юридичний, 2008. — 928 с.

Жулід Ю. О.

(ф-т міжнародної економіки і менеджменту, магістрантка)

ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРИЙ В ЄС

Креативні індустрії стають все більш важливими для економічного благополуччя. Припускається, що творчість людини є кінцевим економічним ресурсом і що промисловість в двадцять першому столітті буде залежати від створення знань через творчість та інновації.

Здійснено аналіз функціонування креативних індустрій в цілому і креативних кластерів зокрема у Європейському Союзі, виявлено та охарактеризовано основні тенденції їх розвитку, а також можливість адаптації досвіду ЄС в українських реаліях.

Науковою новизною даної теми дослідження є обґрунтування доцільності стратегії зростання економіки України через розвиток креативних індустрій, а також можливість прискорення процесу євроінтеграції України

Є багато визначень і підходів до класифікації креативних індустрій. Різняться навіть сама назва. Проте узагальнюючи, можна сказати, що креативні індустрії — це індустрії, в основі діяльності яких лежить індивідуальне творче начало, навик або талант, і які несуть в собі потенціал для створення доданої вартості і робочих місць шляхом виробництва та експлуатації інтелектуальної власності.

Виділяють два основних механізми підтримки креативних індустрій: кластеризація індустрій, тобто утворення креативних кластерів, і загальноєвропейські програми розвитку.

Культура відіграє важливу роль в економіці ЄС—28. Дослідження показали, що на культурні і креативні індустрії Євросоюзу припадає близько 4,5 % ВВП і 3,8 % робочих місць (8,5 мільйона робочих місць і більше, якщо врахувати побічне співробіт-

ництво в інших секторах). За класифікацією ЮНКТАД, у ЄС існує майже мільйон компаній, що належать до креативних індустрій. Існує близько 1784 кластерів у 15 творчих індустріях.

Креативні індустрії в Європі є сильно кластеризованими. Близько 61 % фірм знаходяться в кластерах. Найбільш кластеризованими є кіно, відео і музика, програмне забезпечення, культурна торгівля, проектування, відеоігри, дизайн та архітектура, де більше 60 % фірм об'єднані у кластери. Виняток становлять фотоіндустрія, індустрія дослідження і розвитку та індустрія культурної спадщини, де більше 50 % фірм не кластеризовані. Креативні кластери розподілені по всій території Європи. Найбільші кластери розташовані в центральній частині великих міст Європи, які до того ж є культурними центрами. Так, вражаюча концентрація кластерів спостерігається у Південній Англії, Іль де Франс, і Бенілюксі.

ЄС дуже уважно ставиться до розвитку креативних індустрій і підвищення їх конкурентоспроможності. «Культура Програма ЄС» (2007—2013) має бюджет в розмірі 400 млн євро для проєктів та ініціатив, щоб відзначити культурне розмаїття Європи та збільшувати загальну культурну спадщину через розвиток транскордонного співробітництва між культурними діячами та установами. В межах стратегії «Креативна Європа» бюджет складатиме 1,8 млрд євро.

Розвиток креативних індустрій у сучасних європейських країнах нерозривно пов'язаний з економікою знань. У даний час, коли більшість міст Європи є постіндустріальними, українські міста зберігають статус індустріальних через свої специфічні історико-культурні і гео економічні чинники розвитку. Особлива роль розвитку креативної економіки для України пов'язана з необхідністю усунення значної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів, причиною якої є насамперед нерівномірність розподілу виробничих ресурсів та відсутність у більшості регіонів потужних виробничих баз. Крім того в Україні склалася ситуація, коли імпорт не тільки споживчих, а й креативних товарів та послуг значно перевищує їх експорт.

При формуванні стратегії розвитку креативної економіки необхідно враховувати низку проблем, що перешкоджають її ефективному впровадженню: значний рівень втручання держави у справи бізнесу; невисока, слабо розвинена потреба у результатах творчої діяльності і відповідно низький рівень попиту на креативні послуги; молодість ринків; відсутність освітніх програм, дефіцит кадрових ресурсів; питання захисту авторських прав.

Можна виділити основні ресурси, які можуть бути задіяні у формуванні креативних індустрій: організаційно-фінансові (включення креативних індустрій у програми по підтримці малого і середнього бізнесу, створення системи додаткових податкових пільг і зон вільної економічної діяльності, державні і муніципальні субсидії, гранти), кадрові (формування сприятливого освітнього середовища, сприяючого становленню креативного класу), технологічні ресурси, тощо.

Зарубіжні спеціалісти у сфері креативної економіки наголошують, що кожна країна повинна мати свою специфіку розвитку і підтримки малого та середнього бізнесу в сфері культури, тому в жодному разі не можна копіювати західні моделі розвитку та управління креативною економікою. Проте основні засади можна взяти саме у програмах ЄС. Адже в ЄС креативні індустрії є одними з тих, що дістають найбільшу державну підтримку.

В Україні вже наявне достатнє число ініціатив і дрібних, малих і середніх бізнесів, що розвиваються, які з кожним роком звертають на себе всю більшу увагу. У Києві, Львові, Харкові, Донецьку, Запоріжжі, Одесі і в інших крупних містах України створюються творчі кластери, реалізуються спеціальні арт-проекти у області актуальних видів мистецтв та в області традиційної художньої культури, створюються нові інституції, такі як агентства креативних індустрій, творчі резиденції, приватні галереї тощо.

Література

1. Caves, Richard E. (2000), *Creative Industries: Contracts between Art and Commerce*, Harvard Univ.
2. European Cluster Observatory, <http://www.clusterobservatory.eu/index.html>
3. European Commission, *Cultural and creative industries and the Europe 2020 Strategy*, http://ec.europa.eu/culture/news/cultural-and-creative-industries-and-the-europe-2020-strategy_en.htm
4. Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>.
5. UNCTAD, *Creative Economy Report 2010*, UNCTAD, http://unctad.org/en/docs/ditctab20103_en.pdf.
6. UNESCO, *Creative Industries* — UNESCO Culture, UNESCO, http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=35024&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=
7. 201.html, retrieved 2009-11-24
8. WIPO, <http://www.wipo.int/portal/index.html.en>
9. Антошкіна Л. І. Креативні індустрії: проблеми і перспективи розвитку / Л. І. Антошкіна // *Формування ринкової економіки: зб. наук.*

праць. — Спец. вип.: у 2 ч. Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи. — К.: КНЕУ, 2011. — Ч. 2. — С. 8—13.

10. Чуль О. М, Становлення креативної економіки, як нового феномену економічної теорії, 2012,

http://www.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/ekfor/2012_1/4.pdf.

11. Портал «Креативні міста в Україні»,

<http://creativecities.org.ua/uk/creative-city/project/>

Журба Л. В.

(ФЕАПК, 3 курс)

ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В СВІТІ

У сучасному світі набувають популярності тенденції до екологічного харчування й органічних продуктів. З'являються нові течії, прихильники яких дотримуються здорового способу життя.

Наприклад, «Slow Food» — міжнародна громадська організація, яка виникла в 1989 р. у відповідь на «культ швидкого харчування» і швидкий темп життя, як реакція на зникнення місцевих традицій харчування і втрату інтересу людей до того, що вони їдять, звідки привозять їжу і як наш продовольчий вибір впливає на стан речей у світі. Філософія споживання корисної їжі, збереження національних традицій харчування є протиположною «fast food». Споживачі все частіше надають перевагу сезонній, власноруч приготованій, без консервантів, барвників та генотипованих організмів їжі. Рух налічує більше 100 тис. членів у 132 країнах світу.

«Downshifting» — життєва філософія «життя заради себе», передбачає відмову від прагнення до загальноприйнятих благ, таких як кар'єрне зростання чи збільшення капіталу. Історичними прикладами є римський імператор Діоклетіан, який зрікся від влади й переїхав жити до ферми, індійський духовний наставник Сіддхартха Гаутама, що покинув свій палац, та грецький філософ Діоген, який жив у бочці.

«Freeganism» — стиль життя, який заперечує принципи споживання. Його прихильники обмежують свою участь у традиційному економічному житті і прагнуть до мінімізації споживаних ресурсів. Як джерело продуктів харчування та інших матеріальних благ використовують місця, позбавлені впливу науково-технічного прогресу.